

شناسایی نقش سیستم های کنترل وجوه در جلوگیری از پولشویی الکترونیکی در وب سایت پورتال دیوان محاسبات کشور

مینا جانتنی

کارشناس نرم افزار کامپیوتر، دیوان محاسبات استان کرمان، کرمان، ایران

چکیده

پول شویی فعالیتی غیرقانونی است که در طی انجام آن، عواید و درآمدهای ناشی از اعمال خلاف قانون، مشروعیت مییابد. به عبارت دیگر پول های کثیف ناشی از اعمال خلاف به پول های به ظاهر تمیز تبدیل میشوند و در بدنه اقتصاد جایگزین می شود. خلافاکاران از طیف وسیع اعمال غیراخلاقی و غیرقانونی مانند استفاده از رانت شرکت های دولتی و حذف منبع پول و هم چنین قاچاق مواد مخدر، تقلبات، ثروت های قابل مصادره، گروگان گیری، قمار و همچنین اهدای پول به سازمان های تروریستی و حتی تقلبات مالی در اینترنت یا دیگر ابزار اطلاع رسانی سودهای کلانی را به دست می آورند. هدف از این مقاله ضرورت انجام حسابرسی و بررسی کنترل های داخلی وجوه نقد در جلوگیری از پول شویی است. در این مقاله تلاش شده است نقش مهم کنترل داخلی در رسیدن به هدف مقاله، بیان شود. از این رو نقش مهم و تاثیر گذار شناسایی نقش سیستم های کنترل وجوه در جلوگیری از پولشویی الکترونیکی در وب سایت پورتال دیوان محاسبات کشور مورد بررسی قرار گرفت. در این مقاله ابتدا تعریفی از کنترل های داخلی و سپس تعریفی از پولشویی و فرآیندهای آن در وب سایت پورتال دیوان محاسبات کشور مطرح گردید و در ادامه قابلیت های کنترل داخلی در پیشگیری از پولشویی و پولشویی در وب سایت پورتال دیوان محاسبات کشور مورد مطالعه قرار گرفت و در نهایت راهکارهایی برای یافتن نشانه هایی از پولشویی در وب سایت پورتال دیوان محاسبات کشور پیشنهاد گردیده است.

واژه های کلیدی: پولشویی، وجوه نقد، کنترل های داخلی، دیوان محاسبات کشور.

۱- مقدمه

پولشویی دارای آثار و تبعات منفی فراوانی در عرصه های مختلف اقتصادی و اجتماعی است. آثار و تبعاتی همچون گسترش فساد و ارتشا در سطح جامعه، تضعیف بخش خصوصی، کاهش اعتماد به بازارهای مالی، کاهش درآمد دولت، تقویت منابع و شبکه مالی مجرمین. پول شویی فرآیندی است که در آن وجوه کثیف و نامشروع با عبور از مجاری و صافی های پولی و مالی مختلف، به ظاهر پاک و تطهیر می شوند. انتخاب این واژه از این رواست که پول سیاه و غیر قانونی با مجموعه ای از نقل و انتقالات شسته شده و اصطلاح پول شویی آنچه در این فرآیند روی می دهد را بیان می کند. در این حالت، وجوه با منشاء غیر قانونی وارد فرآیند پیچیده و متعددی می شود، به طوری که با عبور از هرمرحله، ردیابی ریشه های اصلی آن به مراتب دشوارتر می شود (شاکری، ۱۳۸۹). مدیران موسسات و سازمانها توجه وافر می به سیستم های کنترل داخلی دارند. زیرا مدیران به خوبی می دانند در نبود یک سیستم کنترل داخلی اثر بخش، تحقق رسالت اصلی شرکت، حفظ سودآوری و به حداقل رساندن رویدادهای غیر منتظره بسیار مشکل است و وسیله ایست که موجب میشود، نسبت به ارقام و آمار حسابداری اطمینان بیشتری بیابند و اعداد و اطلاعات مذکور را مبنای تصمیمات خود قرار دهند و همچنین آنان را مطمئن میسازد که سیستم و روشهای صحیح مالی و اداری در داخل موسسه ایشان به طور کامل اجراء میشود. اجماع عمومی مبنی بر اینکه به دلیل اشراف بر عملیات شرکت ها، اسناد و مدارک مالی آنها، حسابداران اولین کسانی هستند که می توانند عملیات پولشویی را با موفقیت تعیین و گزارش کنند. پرواضح است که پولشویی و مبارزه با آن می تواند در سطح کلان و همچنین در سطح بنگاه مطرح شود که محدوده بحث حاضر مبارزه با پولشویی در سطح بنگاه است. هرچند که راه های متعددی برای پولشویی و مثال های زیادی برای هر یک از این راه ها می توان آورد، اما اصلی ترین راه پولشویی از مسیر موسسات مالی از قبیل بانک ها، صندوق های قرض الحسنه و مانند آنها می گذرد. نکته ای که حسابرسان نباید در مورد آن دچار اشتباه شوند تفاوت بین فرار مالیاتی و پولشویی است، به عبارت دیگر فرار مالیاتی در تمام موارد آن، علامتی از پولشویی به حساب نمی آید. چه بسا که پولشویان تمایل دارند با پرداخت مالیات بر پول های غیر قانونی خود صورتی قانونی به آنها بدهند. تمیز این امر به دانش و تجربه حسابرس و قضاوت حرفه ای او بستگی دارد. امروزه از حسابرسان انتظار می رود که جوامع خود را در پاکسازی از آفت پولشویی یاری دهند و حسابداران برای برآوردن موفقیت آمیز این خواسته اجتماعی از استانداردهای حرفه ای بهره گیرند. پیش از ورود به عمق مطلب لازم است یادآوری کنم که استانداردهای حاکم در این زمینه بنام "اعمال غیرقانونی صاحبکار" خط مشی کلی را در سطح تاثیر فعالیت های پولشویی بر صورت های مالی و نحوه گزارشگری حسابرسان معین می کند اما قضاوت حرفه ای برجای بوده و این وظیفه حسابرسان برای تعیین فعالیت های پولشویی به عهده خود آنان است. علاوه بر آن معیار کلی تجربی دیگری که وجود دارد عبارت است از اینکه آیا عملیاتی خاص در فضای قانونی جامعه و در روند عادی فعالیت های تجاری بنگاه در حوزه فعالیت های پولشویی قرار می گیرد یا نه؟ در نظر گیریم که واردات کالا بدون انتقال ارز، خرید خارجی بدون گشایش اعتبار اسنادی یا خرید و فروش ارز خارج از وب سایت پورتال دیوان محاسبات کشور به طور عمومی می تواند در زمره فعالیت های مشکوک به پولشویی طبقه بندی شود؛ اما با توجه به سیاست های ارزی جاری جامعه خودمان و فارغ از تحریم های جهانی از روش های پذیرفته شده تدارک کالا برای شرکت ها شده است. پس اگر قرار بر این باشد که این روش ها در طبقه بندی فعالیت های مشکوک به پولشویی قرار گیرند لازم است شرایط زیستی تدارک کالا بدون انتقال ارز تعطیل شود همچنین تجارت چمدانی در زمره فعالیت های مشکوک به پولشویی بسیار سودآور است که خارج از وب سایت پورتال دیوان محاسبات کشور در شرایط تحریم اجتماعی متداول شده است. مروری بر استانداردهای مدون حسابرسی در ایران نشان می دهد که در زمینه اعمال غیر قانونی صاحبکاران و نحوه عمل حسابرسان از سوی سازمان حسابرسی به عنوان متولی قانونی تدوین استانداردهای حسابداری و حسابرسی در ایران، استاندارد تدوین و لازم الاجرا نشده است. در این مقاله پس از مقدمه در قسمت اول موضوع را در بخش های بعدی مورد بررسی قرار می دهیم. در بخش دوم کنترل های داخلی، در بخش سوم تعریف پولشویی، بخش چهارم کنترل های داخلی در پیشگیری از پولشویی، بخش پنجم مبارزه با پولشویی در وبسایت دیوان محاسبات کشور و نهایتا در بخش ششم نتیجه گیری و پیشنهادات مطرح شده است.

۲- کنترل های داخلی

در عمل، کنترل ها در ساختار سازمانی تابعی از موجودی های سازمان، از جمله منابع، سیستم ها، فرآیندها، ساختار، وظایف و فرهنگ سازمانی است که به قصد کمک به مجموعه اهداف سازمان طراحی و انتخاب میشوند که مجموعه این عوامل به شرح زیر گروه بندی میشوند:

۱. اثربخشی و کارایی عملیات سازمان شامل، مأموریت ها و اهداف مربوطه به استفاده از منابع سازمان از منظر اقتصادی، بهره وری و اثربخشی منابع و به هدف حفاظت از منابع سازمان با توجه به امکان سوءاستفاده یا از دست دادن آنها.
۲. قابلیت اطمینان از اطلاعات مورد استفاده در سازمان (سلامت اطلاعات) با هدف حفاظت از اسناد و مدارک سازمان به منظور جلوگیری از سوءاستفاده و تقلب.
۳. انطباق عملکرد سازمان با قوانین، مقررات و سیاست ها شامل مواردی از جمله اینکه سازمان مطابق با تعهدات تبیین شده در قوانین و مقررات عمل کرده است؟

بسیاری تصور می کنند کنترل های داخلی یعنی اقدامات واحد تجاری برای جلوگیری از تقلب کارکنان، در واقع این اقدامات جزئی از کنترل های داخلی است. به طور کلی کنترل داخلی فرآیندی است که توسط مدیریت و سایر کارکنان طراحی و اجرا می شود تا از دستیابی به اهداف واحد مورد رسیدگی در زمینه قابلیت اعتماد گزارشگری مالی، اثر بخشی و کارایی عملیات سازمان ورعایت قوانین و مقررات مربوط به سازمان اطمینانی معقول دهد (نوروش وهمکاران، ۱۳۸۹). مدیریت و کارکنان در همه سطوح مجبور و ملزم به ارتباط با این فرآیند هستند تا ریسک ها را شناسایی و اطمینان معقولی از دستیابی به رسالت سازمان و هدفهای کلی آن کسب کنند. پس کنترل های داخلی مجموعه اقداماتی است که مدیران برای تامین اطمینان نسبی از اجرای صحیح امور و مطابقت آن با مقررات و سیاست های وضع شده انجام می دهند تا کارایی و سودمندی عملیات را بالا برده و به هدفهای از قبل تعیین شده دست یابند (محمدی، ۱۳۸۷). به عبارت دیگر، کنترل های داخلی شامل طرح سازمان و تمامی رویه های هماهنگ پذیرفته شده در یک سازمان است که برای حفاظت از دارایی ها، رسیدگی به درستی و اتکاپذیری داده های حسابداری، ارتقای کارآمدی عملیات و تشویق جهت پیروی از رویه های مدیریتی تجویز شده است (عباس زاده، ۱۳۹۰).

۱-۲- کنترل های وجوه نقد

متأسفانه در کشور ما در بیشتر موارد امور حسابداری و خزانه داری (عملیات) وجه نقد توسط مدیر مالی مدیریت می گردد که تضعیف سیستم کنترل داخلی را به دنبال دارد. امور مالی شرکت باید زیر نظر خزانه دار باشد که بیشترین مسئولیت امور مربوط به وجه نقد را بر عهده دارد. تفکیک بخش دریافت از پرداخت نیز می تواند در مدیریت بهتر حساب وجه نقد مثرتر باشد. خزانه داری باید دپارتمان های دریافت و پرداخت خود را مستقل نماید. بطور کلی برای کنترل بهینه امور وجه نقد در وهله اول باید خزانه از حسابداری و در وهله دوم باید دریافت از پرداخت تفکیک گردد. وظایف امور مالی، دریافت و تحویل وجه نقد به بانک، امضای چکها، سرمایه گذاری وجه نقد، حفاظت از وجه نقد، اوراق بهادار قابل داد و ستد، تهیه بودجه نقدی... خواهد بود.

۲-۲- کلیات مورد توجه در کنترل داخلی وجه نقد

۱. انجام امور مربوط به یک معامله توسط چند نفر
۲. تفکیک امور حفاظتی وجه نقد از امور دفتر داری آن
۳. تمرکز امور مربوط به دریافت وجه نقد
۴. ثبت بلادرنگ وجوه نقد دریافتی
۵. دریافت رسید وجه نقد توسط مشتریان از بخش صادر کننده
۶. انجام پرداخت های نقدی از طریق چک به جز پرداخت هزینه های اندک که توسط تنخواه گردان پرداخت می شود.

۳-۲- محدودیت کنترل داخلی

البته یادآوری این نکته که کنترل داخلی، صرف نظرازنحوه طراحی و اجرای آن، تنها می تواند اطمینان معقول از دست یابی به اهداف گزارشگری مالی را برای واحد مورد رسیدگی تامین کند. احتمال دستیابی به این اهداف، تحت تاثیر محدودیت های ذاتی کنترل داخلی است. متأسفانه، عده ای از کنترل داخلی توقعات غیر واقع بینانه و خارق العاده دارند. آنها به دنبال مطلق ها هستند ولی کنترل داخلی به دلیل محدودیت های ذاتی که دارد نمی تواند شواهدی قطعی مبنی بر دستیابی به هدفها را، برای مدیریت فراهم کند. نمونه هایی از این محدودیت ها عبارتند از:

- (۱) احتمال نارسا شدن یکی از روشهای کنترل داخلی به دلیل تغییرات ایجاد شده در شرایط و کاهش میزان رعایت آن.
- (۲) احتمال نادیده گرفتن کنترل های داخلی از طرف مدیران یا کارکنان
- (۳) اشتباهات بالقوه انسانی ناشی از بی دقتی، حواس پرتی، خطای قضاوتی و تفسیر نادرست از دستورالعمل ها.
- (۴) اغلب کنترل های داخلی درباره معاملات و رویدادهای روزمره و نه غیر متعارف برقرار می شوند.
- (۵) مخارج استقرار هر یک از روشهای کنترل داخلی نباید بیشتر از منافع مورد انتظار آن روش باشد.
- (۶) دادن اطمینانی معقول و نه مطلق، در خصوص تحقق اهداف واحد اقتصادی (نوروش و همکاران، ۱۳۸۹).

۳- پولشویی

پولشویی عبارتست از هرگونه عمل یا شروع به عملی به منظور پنهان ساختن یا تغییر ماهیت غیرقانونی درآمدهای حاصل شده به نحوی که به نظر می رسد منشاء تحصیل آنها قانونی بوده اند. پولشویی به مجموعه عملیاتی گفته می شود که شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی برای مشروعیت بخشیدن به درآمدهای نامشروع آن عملیات را انجام می دهند. پولشویی تنها نقل و انتقال و مبادله یا خرید و فروش نیست بلکه وسیع تر از این مفاهیم است. مقصود اصلی این است که درآمد نامشروع را مشروع جلوه دهند و در سیستم اقتصادی جامعه وارد نمایند (جزایری، ۱۳۸۸).

۳-۱- مراحل پول شویی

مراحل فرآیند پول شویی به شرح زیر است:

الف) جایگذاری^۱

اولین مرحله از فرآیند جرم پول شویی، جایگذاری یا تزریق عواید حاصل از فعالیت های مجرمانه به شبکه مالی رسمی، با هدف تبدیل و تغییر مالکیت آن است. جایگذاری عواید حاصل از جرم، با تقسیم وجوه نقدی کلان به مبالغ کوچک صورت می گیرد. این شیوه که اصطلاحاً "اس مورفینگ"^۲ نامیده می شود، به نحوی است که وجوه سپرده گذاری شده (به دفعات و کمتر از سقف معین پیش بینی شده برای گزارش دهی) به خارج انتقال می یابند و به سرعت استرداد می شوند. این روش در اغلب کشورها، توسط مجرمان مورد استفاده قرار می گیرد (حتی اگر سقف معینی برای گزارش دهی معاملات نقدی وجود نداشته باشد). یکی دیگر از روش هایی که مورد استفاده تظهير کنندگان پول قرار می گیرد، استفاده از نام بستگان نزدیک یا سایر اشخاصی است که به گونه ای با آنان در ارتباط هستند.

ب) لایه گذاری^۳

لایه گذاری مرحله دیگری از جرم پول شویی است. این مرحله معطوف به جداسازی عواید حاصل از جرم، از منشأ غیر قانونی آن است. این عمل از طریق ایجاد لایه های پیچیده ناشی از معاملات (نقل و انتقالات) چندگانه با هدف مبهم ساختن زنجیره عطف حسابرسی^۴ و عدم امکان ردیابی سرچشمه مال صورت می پذیرد. این امر، متضمن انجام دادن عملیاتی مانند حواله وجه

^۱ Placement

^۲ Smurfing

^۳ Layering

^۴ Audit Trail

سپرده شده نزد یک مؤسسه مالی به مؤسسه دیگر، یا تبدیل سپرده نقدی به اسناد پولی دیگر (اوراق بهادار، سهام و چک های مسافرتی) است (جزایری، ۱۳۸۹).

به بیان دیگر لایه گذاری یا لایه چینی یعنی فرآیند جدا کردن پول از ریشه غیر قانونی است که در این مرحله سه تکنیک رایج است.

اولین تکنیک اختلاط پول کثیف با پول تمیز است اغلب این اختلاط به این ترتیب صورت می گیرد که عواید حاصل از جرم با انجام معاملاتی از قبیل صادرات و واردات کالا و توسل به کم نمایی سیاهه صادراتی و گران نمایی سیاهه وارداتی وارد چرخه رسمی اقتصاد می گردد. دومین روش انتقال پول از طریق واسطه است مانند تبدیل وجوه نقد به ژتون و تبدیل مجدد آن که در این صورت تشخیص ماهیت غیر قانونی مال مشکل می شود. روش سوم، پنهان نمودن مالک واقعی مال آلوده است. بسیاری از خدماتی که از طریق موسسات مالی مانند ارایه وثایق در مقابل خرید اسناد یا تشکیل حساب های امانی صورت می گیرد از این دسته است. به عبارتی دیگر لایه گذاری عبارت از یک سری معاملاتی است که برای جلوگیری از رد یابی یا مبهم نمودن زنجیره عطف حسابرسی صورت گرفته که امکان شناسایی مالک واقعی و منشأ مجرمانه را اگر نگوییم غیرممکن بلکه مشکل می سازد در این میان مناطق off shore نقش مهمی را ایفا می نمایند. زیرا سیستم های سیاسی بین المللی مبتنی بر حاکمیت و برابری دولتها، ریشه یابی پول شویی در سرزمینهای دیگر را بویژه در مراکز off shore که قانون مجرمانه بودن بر آن حاکم است بسیار مشکل می سازد از سوی دیگر سیستم های قضایی متفاوت، مانع رسیدگی و تحقیق مراجع ذینفع در خصوص این قبیل جرایم می گردد (جزایری، ۱۳۳۳).

(ج) در هم آمیزی یا یکپارچه سازی^۱

آخرین مرحله در فرآیند پول شویی، یکپارچه سازی یا فراهم آوردن پوشش و ظاهری مشروع برای توجیه قانونی عواید حاصل از فعالیت های مجرمانه است. چنانچه مرحله لایه چینی با موفقیت انجام شود، عواید حاصل از جرم باید به نحوی وارد چرخه اقتصاد قانونی و رسمی گردد. این مرحله، از طریق روش های متعددی، مانند سوق دارایی ای نامشروع به سوی اشخاص و شرکت هایی که به نحوی با مجرمان در تماس هستند، یا از طریق روش های دیگری مانند تاسیس شرکت های پوششی و غیره انجام می پذیرد (جزایری، ۱۳۸۶).

۲-۳- پول شویی و اثرات آن بر اقتصاد

بدون تردید اصول مدیریتی این شرکت های مجرم، با اصول حاکم بر بازار آزاد در زمینه انجام فعالیت های اقتصادی سازگار نیست و این امر در سطح کلان آثار منفی بیش تری برای اقتصاد جامعه به همراه دارد. مبارزه با پول شویی پدیده ای است که باید توسط سیاستگذاران و دولتمردان کشور مورد توجه ویژه قرار بگیرد تا امنیت و ثبات اقتصادی را برای کشور به ارمغان بیاورد. در واقع تظهير پول اقدامی برای استفاده قانونی از پولهای کثیف است که روند طبیعی فعالیت های اقتصادی را مختل کرده و به مخاطره می اندازد. به عقیده صندوق بین المللی پول برای ایجاد شرایط پایدار و شفاف سازی اقتصادی مبارزه با پدیده پولشویی یک امر لازم و ضروری است، هر اندازه اقتصاد از شرایط رقابتی بیشتر فاصله بگیرد بستر برای فعالیت های پول شویی آماده تر و گسترده تر خواهد شد، آنچه مسلم است این که مهمترین خطر پول شویی؛ تهدید اقتصاد ملی و غیر اجرایی شدن سیاست های اقتصادی و اجتماعی است. کاهش بودجه دولت از جنبه درآمدهای مالیات، نوسان جریان سرمایه، نرخ ارز و نرخ بهره و... سبب می شود که سیاست های اقتصادی کارآمدی خود را از دست بدهند و بازار رقابت بیش از پیش خارج شده و فعالان اقتصادی و کارآفرینان توان رقابت و سرمایه گذاریهای مولد را از دست بدهند و با این روند بازده اقتصادی در هر مرحله کمتر از قبل گردد. با توجه به آمارهای جهانی ۵۰۰ میلیارد تا ۵٫۱ تریلیون دلار درآمد ناشی از خرید و فروش مواد مخدر و سایر جرایم سازماندهی شده به روشهای مختلف به داراییهای قانونی تبدیل می شود.

¹ Integration

همچنین براساس وجوه پول بین المللی، پول شویی چیزی حدود ۲ تا ۵ درصد محصول ناخالص داخلی کشورهاست. براساس آمار ۲۰۰۶ این درصد نشان می دهد که پول شویی میزان بین ۵۹۰ میلیارد تا ۵,۱ تریلیون دلار است یعنی کمترین مقدار پول شویی رقمی معادل کل تولید اقتصادی کشوری مانند اسپانیاست.

تضعیف بخش خصوصی یکی از آثار مهم اقتصادی پول شویی در بخش خصوصی نمود پیدا میکند. پول شویان با هدف پنهان کردن عواید حاصل از فعالیت های غیر قانونی خود، با استفاده از شرکتهای پیشرو، عواید مزبور را با وجوه قانونی مخلوط میکنند. برای مثال، در برخی کشورها برای پوشش عواید حاصل از قاچاق مواد مخدر، پیتزا فروشی ها مورد استفاده قرار می گیرند. این گونه شرکت ها در واقع به وجوه غیر قانونی قابل توجهی دسترسی دارند که به آن ها کمک می کند محصولات و خدمات خود را با قیمتی کم تر از سطح قیمت بازار ارائه کنند. گاهی شرکت های مزبور میتوانند محصولات خود را حتی با قیمتی کمتر از هزینه تولید، عرضه کنند. براین اساس، این شرکت ها نسبت به شرکت های قانونی که سرمایه خود را از بازارهای مالی تامین میکنند، از قدرت رقابت بیشتری برخوردارند. این امر رقابت را برای شرکت های قانونی بسیار مشکل میکند و باعث بیرون راندن آن ها توسط شرکت ها و سازمان های مجرم، از بازار و تضعیف بخش خصوصی قانونی در اقتصاد میشود. بطور کلی آثار پدیده پول شویی برای اقتصاد کلان کشورها شامل موارد ذیل می شود:

۱. رواج پول شویی شفافیت مبادلات اقتصادی را کاهش می دهد.
۲. کاهش تقاضای پول و کاهش معینی در نرخ سالانه تولید ناخالص داخلی (GDP) می شود.
۳. کاستن از منابع درآمدی دولت و ناکارآمدی کردن نظام بودجه دولت و کاهش سطح اشتغال
۴. تحمیل مالیات های سنگین تر بر گروههای محدود تری از جمعیت که خود منجر به کاهش توانایی دولت برای عرضه کالاها و خدمات می شود.

۵. تضعیف دولت برای پیشبرد توسعه و عدالت اجتماعی و در پی آن گسترش فقر عمومی

۶. خروج سرمایه از کشور

۷. تضعیف امنیت ملی

۸. تضعیف بخش خصوصی و ایجاد مانع برای عملیات خصوصی سازی

۹. افزایش ریسک اعتباری

۱۰. تأثیر معکوس بر نرخ بهره و ارز و بی ثباتی در نرخهای آنها که ناشی از انتقالهای پیش بینی

۴- کنترل داخلی و پیشگیری از پولشویی

در مجموع واحدهای اقتصادی، به کمک کنترل داخلی می توانند به مقاصد و خواسته های خود دست یابند و در طول راه، از خطرات و رویدادهای غیر منتظره دوری کنند. پولشویی معمولاً تأثیر مستقیم بر صورت های مالی نداشته و تأثیر غیرمستقیم آن از طریق افزایش بدهی های احتمالی ناشی از شکایات و دعاوی بالقوه مرتبط با پولشویی است. استاندارد ۵۴ حسابرسی آمریکا در مورد فعالیت های غیر قانونی صاحبکاران، حسابرسان را ملزم نمی کند که رویه های حسابرسی خود را با هدف کشف فعالیت های غیرقانونی صاحبکاران که تأثیر غیر مستقیم بر صورت های مالی دارند طراحی کنند بلکه کافی است که حسابرسان از امکان فعالیت های غیر قانونی صورت پذیرفته با تأثیر غیر مستقیم آن آگاه باشند.

در صورت پی بردن حسابرسان به فعالیت هایی همانند وقوع پولشویی، مسوولیت اساسی پیدا می کنند در آن صورت ابتدا حسابرسان باید تعیین کنند که فعالیت های مشکوک به پولشویی احتمالی با در نظر گرفتن هزینه های بالقوه حقوقی و مجازات و جرائم احتمالی، تأثیر عمده بر صورت های مالی داشته اند در آن صورت استاندارد ۵۴ ایجاب می کند که حسابرسان رویه های حسابرسی خود را با هدف تعیین اینکه پولشویی در حقیقت صورت پذیرفته است، طراحی کنند. رویه های اضافی شامل تحصیل درک دقیق تر معاملات پرسش انگیز، دلایل تجاری پشت این معاملات و اشخاص درگیر در آنها است. در فرآیند تحصیل درک بهتر فعالیت های مشکوک به پولشویی استاندارد ۵۴ حسابرسی مقرر می دارد که در صورت وجود حسابرس با

مدیریت سطح بالاتری از اشخاص درگیر در این معاملات مرتبط شده مباحثه کند. بدیهی است که انتظار نمی رود، حسابداران در زمینه مسائل حقوقی خبره بوده و در تعیین ارتکاب جرم و پیامدهای حقوقی اقدامی خاص، صلاحیت داشته باشند؛ آنچه انتظار می رود این است که حسابداران در هر زمان که مناسب تشخیص دهند برای دریافت مشاوره حرفه ای اقدام کنند، به طور مثال در صورت توانایی نداشتن مدیریت در قانع کردن حسابرسان در مورد اینکه فعالیت پولشویی صورت پذیرفته است، استاندارد ۵۴ حسابرسی مقرر می دارد که حسابرس با مشاور حقوقی صاحبکار و یا سایر متخصصین مشورت کند (دیلمی پور ۱۳۹۰).

از مطالب فوق می توان نتیجه گرفت که کنترل های داخلی در پیشگیری از پدیده پولشویی بسیار موثر است. کنترل های داخلی وجه نقد در پیشگیری پدیده پولشویی می تواند از طریق پیگیری موارد مشکوک و مواردی که از نظر کنترل های داخلی از شفافیت کمتری برخوردار است انجام شود.

۱. موارد مشکوک به پول شویی که در حساب سازمان ها و موسسات اقتصادی و مؤسسات اعتباری واحد اقتصادی
۲. وجود انواع حساب به نام مشتری در بانک یا مؤسسه اعتباری واحد در یک منطقه
۳. افتتاح حسابهای متعدد و سپرده گذاری در آن ها
۴. گردش عملیات بسیار بالای حساب که تناسبی با حرفه مشتری نداشته باشد
۵. سپرده گذاری به دفعات و برداشت یک جا و عمد
۶. ارائه چک های ظهنویسی شده متعدد به بانک برای وصول به حساب مشتری

۵- پول شویی در وب سایت پورتال دیوان محاسبات کشور

در اغلب کشورها سازمان های مقابله کننده با پدیده پولشویی باید سیستم ضد پول شویی AML آنها باید بدانند مشتریانشان چه کسانی هستند و پول ها از کجا آمده است و مواظب داد و ستد های مشکوک باشند. لذا وب سایت ها نقش مهمی در مبارزه با پول شویی دارا می باشند. خاطر نشان می سازد محکومیت یک کشور به ویژه سازمان های متصدی مقابله با پدیده پولشویی آن به عدم رعایت ضوابط پذیرفته شده بین المللی در امر مبارزه با پول شویی متضمن آثار و تبعات سنگینی به لحاظ ریسک سوء شهرت و غیره است این امر باعث می گردد مراکز مالی کشور مورد اتهام قرار گرفته و در سطح بین المللی در زمره مراکز مالی غیر مطمئن طبقه بندی شود. مبارزه با پول شویی در وحله اول برای سازمان ها و موسسات اقتصادی مشکل است و بعضاً با وظایف قانونی آنها در تعارض است؛ چون اصل محرمانه بودن حسابها و اطلاعات فردی تا اندازه ای سازمان ها و موسسات اقتصادی را با مشکل مواجه می کند. سازمان ها و موسسات اقتصادی موظف هستند هر جا دلایل قابل قبولی جهت شک به پول شویی وجود دارد، آن را گزارش نمایند. ولی این موضوع امری عملی نبوده و تابع نظریات افراد می باشد (جزایری، ۱۳۹۰).

۱-۵- برخی مصادیق پول شویی در این شرکت ها

- ۱) انتقال وجوه محرمانه به این شرکت ها برای عضویت و پنهان سازی اعمال مجرمانه
- ۲) ضرر و زیان زیاد به اقتصاد کشور و خروج سرمایه های مردمی به صورت ارز از کشور
- ۳) فساد و ارتشاء که یکی از جلوه های پول شویی است به کرار در این شرکتها انجام می گیرد
- ۴) بدست آوردن سودی با آورده حاصل از فعالیتهای غیر اقتصادی و فقط توسط سر شاخه ها

۶- نتیجه گیری و پیشنهادات

- ۱) تصویب استاندارد حسابرسی مربوط به پولشویی توسط کمیته تدوین استاندارد های حسابرسی دیوان محاسبت کشور
- ۲) پیگیری و بررسی حواله های مشکوک در وب سایت پورتال دیوان محاسبات کشور و گزارش آن به مراجع ذیصلاح
- ۳) تصویب قوانین کیفری سخت گیرانه در برابر جرایم مربوط به پولشویی توسط دیوان محاسبت کشور
- ۴) ارائه آموزش تخصصی به کارشناسان، حسابرسان مالی و اقتصادی، پلیس، قضات دادسراها و محاکم

۵) ارائه آمار دقیق مراکز تولیدکننده پول نامشروع و گزارش فصلی توسط شورای عالی مبارزه با پولشویی

منابع

۱. امانی، علی؛ دوانی، غلامحسین (۱۳۹۰). فساد، تقلب، پولشویی و وظیفه حسابرسان، حسابدار رسمی، شماره ۲۰، ص ۵۶-۱۰
۲. دیلمی پور، مصطفی (۱۳۹۰). اقتدار حسابرسان و پولشویی، روزنامه دنیای اقتصاد، شماره ۲۵۴۰، ص ۳
۳. شاکری، عباس (۱۳۸۹). مطالعه تطبیقی قوانین مبارزه با پولشویی در ایران و جهان، نشریه اقتصادی تازه های اقتصاد، شماره ۲۳۰، ص ۳۲-۳۴
۴. عباس زاده، محمد رضا (۱۳۹۰). ضرورت وجود کنترل های داخلی در بخش عمومی. نشریه حسابداری حسابرس، شماره ۵۶، ص ۱۳۷-۱۴۳
۵. نوروش، ایرج؛ مهرانی، ساسان؛ کرمی، غلامرضا؛ شهبازی، مجید (۱۳۹۰). مروری جامع بر حسابرسی، تهران: نگاه دانش
۶. قربانی، محمد (۱۳۸۶). ارزیابی مدیریت از کنترل های داخلی، فصلنامه حسابدار رسمی، شماره ۰۲، سال ۴
۷. محمدی، جمال (۱۳۹۰). اصول حسابرسی، چاپ اول، تهران: انتشارات رسپینا
۸. جزایری، مینا (۱۳۸۸). نگاهی به جرم پول شویی و اسناد بین المللی مهم مرتبط با آن. نشریه اقتصادی روند، شماره ۴۲ و ۴۹، ص ۱۶۹-۲۱۵
۹. جزایری، مینا (۱۳۹۰). پولشویی و موسسات مالی. نشریه مجلس و پژوهش، شماره ۹۱، سال ۱۰

Identifying the Role of Cash Control Systems in Preventing Electronic Money Laundering at the Website of the Supreme Audit Court of Iran

Mina Jantani

B.Sc. in computer software, the Audit Court of Kerman Province, Kerman, Iran

Abstract

Money laundering is an illegal activity whereby the revenues obtained from illegal acts are legitimized. In other words, dirty money obtained from illegal acts will be transformed into seemingly clean money and entered into the economy. Offenders earn a huge amount of profits through a wide range of unethical and illegal acts such as the use of state-owned companies rentals, the removal of money sources, drug trafficking, fraud, confiscated wealth, hostage-taking, gambling, donation of money to terrorist organizations and even financial fraud on the Internet or other communicative tools. This paper focuses on the need for auditing and cash controls in preventing money laundering. We have tried in this article to highlight the role of internal control in achieving the goal. Therefore, we have investigated the important and effective role of identifying the role of cash control systems in preventing electronic money laundering on the website of the Supreme Audit Court of Iran. In this article, we have first defined internal control, money laundering and its processes on the website of the Supreme Audit Court of Iran, then studied internal control capabilities in preventing money laundering on the website of the Supreme Audit Court of Iran, and finally provided solutions to find signs of money laundering on the website of the Supreme Audit Court of Iran.

Keywords: money laundering, cash, internal controls, Audit Court.
